

Zitting 1982–1983

17 691

Briefwisseling inzake de Nederlandse deelname aan de Multinationale Vredesmacht (MFO) in de Sinai, met bijlagen; Alexandrië (Virginia)/'s-Gravenhage, 2/4 maart 1982

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 6 december 1982. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 5 januari 1983.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 2 december 1982

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 62 juncto artikel 60, tweede lid, en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 2/4 maart 1982 te Alexandrië (Virginia)/'s-Gravenhage tot stand gekomen briefwisseling tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Multinationale Vredesmacht (MFO) inzake de Nederlandse deelname aan de MFO in de Sinai, met bijlagen (Trb. 1982, 61 en 69)¹.

Een toelichtende nota bij deze Overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

Voorafgaande aan de totstandkoming van de ter goedkeuring voorliggende Overeenkomst heeft uitvoerig overleg plaatsgevonden tussen de Regering en de Tweede Kamer, zowel mondeling als schriftelijk. De neerslag daarvan is te vinden in de kamerstukken 17 197, nrs. 1 t/m 11, en in de Handelingen van de Tweede Kamer dd. 24 februari 1982, blzz. 2325 t/m 2355.

Buitenlands politieke overwegingen

De Regering heeft besloten deel te nemen aan de Multinationale Vredes- en Waarnemersmacht, naar de beginletters van de Engelse benaming «Multinational Forces and Observers» meestal aangeduid als MFO, omdat deelname aan deze vredesmacht de belangen dient van Nederland, namelijk het handhaven van vrede en veiligheid in de wereld.

De onderhavige Overeenkomst met de Directeur-Generaal van de MFO regelt de deelname van Nederland aan de MFO die gestationeerd is in de Sināi. Als uitvloeisel van de Overeenkomst zijn sinds 6 maart 1982 reeds militairen aanwezig in het MFO-operatiegebied die deel uitmaken van het door Nederland geleverde detachement.

Deelname van Nederland aan de MFO past in het Nederlandse beleid ten aanzien van het Israëliisch-Arabisch conflict. Dat beleid is er altijd op gericht geweest waar mogelijk een bijdrage te leveren tot het naderbij brengen van een rechtvaardige, duurzame en allesomvattende vredesregeling in het Midden-Oosten.

Nederland heeft evenals de overige landen van de Europese Gemeenschap de totstandkoming van het Egyptisch-Israëliisch vredesverdrag, dat op 26 maart 1979 te Washington werd ondertekend, altijd beschouwd als een correcte toepassing van de beginselen van de Veiligheidsraadresolutie 242 op de Egyptisch-Israëliische betrekkingen. Destijds werd er door de landen van de Europese Gemeenschap tevens aan herinnerd dat geen duurzame en rechtvaardige vrede in het Midden-Oosten mogelijk zou zijn anders dan in het raamwerk van een alomvattende vredesregeling, zoals door de Negen, thans Tien, nadien is uitgewerkt, met name in de Verklaring van Venetië van juni 1980.

Het Egyptisch-Israëliisch vredesverdrag betekende dat Israël voor de eerste maal door één van de Arabische buurlanden werd erkend. Het verdrag en de daarbij behorende annexen regelden de normalisering van de betrekkingen tussen deze twee landen en de ontruiming door Israël in twee fasen van de door dat land in 1967 bezette Sināi. De eerste fase van ontruiming door Israël van de Sināi diende haar beslag te hebben negen maanden na de uitwisseling van de instrumenten van ratificatie van het Israëliisch-Egyptische vredesverdrag. De tweede en laatste fase van de Israëliische terugtrekking diende voltooid te zijn niet later dan drie jaren na deze uitwisseling. Dit laatste houdt in dat de Israëliische terugtrekking uit de Sināi op 25 april 1982 moest zijn voltooid. Op 20 maart daaraanvoorafgaand zou, blijkens een Protocol, dat op 3 augustus 1981 tussen Israël en Egypte is gesloten, een multinationale vredes- en waarnemersmacht in een tussen beide partijen overeengekomen deel van de Sināi worden gelegerd. (De tekst van dit Protocol is afgedrukt in Rubriek J van Trb. 1982, ...) Gezien het feit dat Nederland het vredesverdrag tussen Israël en Egypte destijds heeft verwelkomd als een eerste stap op weg naar de totstandkoming van een alomvattende vredesregeling, kan iedere bijdrage tot de voltooiing en consolidering van het vredesproces tussen Israël en Egypte worden geacht in overeenstemming te zijn met een beleid dat zich een dergelijke vredesregeling ten doel stelt.

Het is tegen deze achtergrond dat Nederland het wenselijk heeft geoordeeld een bijdrage leveren aan de MFO.

Dienovereenkomstig heeft de Regering op 22 oktober 1981 bekendgemaakt voornemens te zijn aan deze vredesmacht deel te nemen mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. ondersteuning van de Nederlandse deelname door de Tien;
- b. deelname van ten minste 2 à 3 partners van de Tien in de MFO;
- c. overeenstemming over juridische en praktische arrangementen op basis waarvan een voor Nederland aanvaardbare deelname aan de MFO mogelijk wordt;
- d. parlementaire goedkeuring van de Nederlandse deelname.

Aan de onder a tot en met c genoemde voorwaarden is inmiddels voldaan.

Na overleg tussen de Tien respectievelijk de Vier heeft de Regering op 23 november 1981 evenals Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk bekendgemaakt, dat Nederland de Verenigde Staten, Egypte en Israël in kennis had gesteld van haar besluit om afhankelijk van de daarvoor geldende constitutionele procedures en van overeenstemming over de praktische en juridische regelingen, bij te dragen in MFO. Dit besluit had, evenals dat van Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk de steun van de tien lid-staten van de Europese Gemeenschap. De Nationale Verklaring van Nederland en de ondersteunende Verklaring van de Tien over de deelname aan de MFO zijn aan de vaste Commissies voor Buitenlandse Zaken en voor Defensie aangeboden (kamerstuk 17 197, nr. 1). Zoals met name uit de eerstgenoemde tekst blijkt, overwoog Nederland bij het besluit tot deelname het grote belang dat kan worden toegekend aan het vredesproces dat zich in de achterliggende jaren tussen Israël en Egypte heeft voltrokken, en dat gezien moet worden als een eerste stap op weg naar een alomvattende vredesregeling in het Midden-Oosten. Nederland overwoog tevens dat er bij het bevorderen van de beginselen genoemd in Veiligheidsraadresolutie 242 een rol is weggelegd voor de internationale gemeenschap en dus ook voor Nederland zelf. De Verklaring merkt voorts op dat deelname aan de MFO voortvloeit uit het beleid zoals dat is geformuleerd in de Verklaring van Venetië in juni 1980. Daarin wordt aangedrongen op garanties voor de veiligheid van de staat Israël en wordt nadruk gelegd op rechtvaardigheid voor het Palestijnse volk en zijn recht op zelfbeschikking. Dit beleid houdt eveneens in dat de PLO moet worden betrokken in het proces dat tot een allesomvattende vrede moet leiden.

Het aanbod van de Vier aan de Verenigde Staten, Israël en Egypte was vervolgens onderwerp van nader overleg tussen de beide eerstgenoemde landen.

Dit overleg heeft geresulteerd in een gezamenlijk Amerikaans–Israëlische verklaring over de basis van deelname van de Vier aan de MFO. Deze verklaring werd op 3 december 1981 door de Israëlische minister van Buitenlandse Zaken aan de vier Europese landen toegezonden. De Vier hebben hierop afzonderlijk op 13 januari 1982 gereageerd, waarbij zij verwezen naar hun eerder ingenomen standpunt.

Zij wezen er in deze brief tevens op te erkennen dat «The function of the MFO is as defined in the relevant Egyptian/Israeli agreements, (i.e. het Israëlisch–Egyptische vredesverdrag van 16 maart 1979 en het Protocol tussen beide landen getekend op 3 augustus 1981) no more and no less».

Van Minister Haig vernamen de Vier daarna dat aan Israëlische zijde nog enige aarzeling bestond over de basis van deelname welke de Vier voor ogen stond. De Vier hebben Minister Haig vervolgens schriftelijk erop gewezen geen wijzigingen te kunnen aanbrengen in hetgeen zij in hun brief van 13 januari te kennen hadden gegeven en dat zij, zoals zij dit ook reeds in een eerder stadium aan de Amerikaanse bewindsman hadden doen weten, van hun kant geen politieke voorwaarden aan hun deelname aan de MFO verbonden. Dat werd in de loop van de laatste week van januari door Minister Haig aan zijn Israëlische ambtgenoot ter kennis gebracht. Minister

Haig gaf daarbij te kennen zijnerzijds ervan overtuigd te zijn dat de Vier als basis van hun deelname de relevante Israëliisch-Egyptische overeenkomsten aanvaardden.

Op 31 januari 1982 kondigde de Israëliische regering aan de deelname van de betrokken vier Europese landen aan de MFO te aanvaardden. Het besluit van het Israëliische kabinet werd in de volgende bewoordingen openbaar gemaakt:

«The cabinet resolved to approve the participation of Italy, Britain, Holland and France in the Multinational Force in Sinai, on the basis of the latest exchange of letters between these four nations and the Secretary of State of the United States, and the letter of Secretary of State of the United States to the Minister of Foreign Affairs of Israel.»

Reeds eerder had Egypte te kennen gegeven met de deelname van de Vier te kunnen instemmen.

Zoals blijkt uit het bovengaande werd met de ondersteunende Verklaring van de Tien van 23 november 1981 en met de bekendmaking van die datum van de deelname van Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk aan de eerste twee voorwaarden voor Nederlandse deelname voldaan.

Aard en omvang van de Nederlandse deelname aan de MFO

Onmiddellijk nadat het voornemen deel te nemen aan de MFO op 22 oktober 1982 bekend werd, zijn de mogelijkheden voor deelname onderzocht. Daarbij was met name van belang of onder het militaire personeel voldoende vrijwilligers zouden kunnen worden gevonden. Nederland is gevraagd om een verbindingseenheid, die de communicatie tussen vaste punten in het MFO-operatiegebied zou moeten onderhouden. Het door deze eenheid te gebruiken materieel wordt door de MFO beschikbaar gesteld. Uitzending van deze eenheid brengt onze bijdrage aan de bondgenootschappelijke verdediging en aan Unifil niet in gevaar. De eenheid zal zoveel mogelijk uit vrijwilligers bestaan. Hoewel daarvan in de eerste lichting geen sprake was, kan het bij volgende lichtingen voorkomen dat, bij gebrek aan vrijwilligers, voor een aantal zeer specialistische functies, personeel zal moeten worden aangewezen. Uitzending geschiedt in beginsel voor de duur van zes maanden; de commandant van het Nederlandse detachement en de Nederlandse leden van de MFO-staf worden voor de periode van één jaar uitgezonden. De uit te zenden verbindingseenheid bestaat uit 81 man. De Koninklijke landmacht levert ongeveer 50 man voor het detachement, de Koninklijke marine en de Koninklijke luchtmacht leveren gelijkelijk de rest. Drie Nederlandse officieren zijn opgenomen in de MFO-staf.

Daarnaast levert Nederland een eenheid van de Koninklijke marechaussee. Ook de uitzending van deze eenheid kan geheel op basis van vrijwilligheid geschieden. Overigens geldt ook hier wat voor de verbindingseenheid geldt: zo nodig zal personeel moeten worden aangewezen. De marechaussee-eenheid bestaat uit 1 officier en 20 onderofficieren en manschappen. Van deze 20 zijn er 10 dienstplichtig. De eenheid is belast met het onderzoek naar strafbare feiten en met anderen politietaken, zoals verkeersregeling en -begeleiding en de regeling van de bewaking. In totaal bestaat het Nederlandse contingent uit 105 man.

In totaal brengt de Nederlandse deelneming aan de MFO jaarlijkse kosten met zich mee van f 5 861 000 waarvan de MFO f 1 900 000 vergoedt. Voor Nederlandse rekening blijft dus een bedrag van f 3 961 000 per jaar. Een uitsplitsing van deze kosten is te vinden op blz. 5 van kamerstuk 17 197, nr. 5. Nadere gegevens met betrekking tot de daar vermelde post «overige kosten» zijn verstrekt in stuk nr. 7, blz. 7.

Wettelijke basis van deelname

Het criterium waaraan uitzending moet voldoen, lag – en ligt – in artikel 195 van de Grondwet dat bepaalt dat er een krijgsmacht is ter bescherming van de belangen van de staat. Artikel 195 vormt de basis van de Dienst-

plichtwet. Uitzending mag derhalve alleen plaatsvinden wanneer belangen van de staat daarmee gediend worden. Het meewerken aan het voorkomen of beperken van een conflict elders in de wereld dat gevolgen zou hebben voor Nederland, kan gerekend worden tot de belangen van de staat waarop artikel 195 het oog heeft. Artikel 194 – dat spreekt over de handhaving van de onafhankelijkheid van het Rijk en de verdediging van zijn grondgebied – is in dit kader niet relevant, daar het slechts een inleiding vormt voor de daarop volgende artikelen. Dit is in het geval Unifil door de Staten-Generaal en diverse rechtelijke colleges erkend. Het feit dat de Sinai-vredesmacht niet onder VN-vlag is geplaatst maakt in dezen geen verschil.

De wettelijke basis voor de uitzending van dienstplichtigen wordt gevormd door artikel 33 van de Dienstplichtwet (Stb. 1948, I 284). Dit artikel onderscheidt een viertal mogelijkheden; a. vrijwillige uitzending; b. uitzending in geval van oorlog of oorlogsgevaar; c. uitzending in geval van andere buitengewone omstandigheden met Koninklijke machtiging; d. uitzending in gewone tijden mits daardoor de vastgestelde oefeningstijd niet wordt overschreden.

De Regering stelt zich ten doel om uitsluitend vrijwilligers uit te zenden naar de Sinai. Momenteel is zulks, zoals reeds vermeld, ook inderdaad het geval. De mogelijkheid kan echter niet worden uitgesloten – zoals eveneens al werd aangeduid – dat in de toekomst voor bepaalde specialistische functies dienstplichtigen voor uitzending moeten worden bestemd, ook zonder dat zij daarvoor hun toestemming hebben gegeven. Uitzending kan in dat geval niet plaatsvinden op basis van artikel 33, eerste lid onder a. Alhoewel thans geen sprake is van buitengewone omstandigheden in de zin waarin dat woord over het algemeen in 's lands wetten voorkomt – immers doorgaans heeft dit begrip betrekking op de bijzondere situatie waarin de Nederlandse staat en wel het grondgebied van de staat zich bevindt – onderkennen ondergetekenden dat bij de uitzending van dienstplichtigen buiten Europa de omstandigheden, geldende ter plaatse waarheen de uitzending geschiedt, in aanmerking genomen moeten worden. In dit verband wordt gewezen op de uitspraak van de Hoge Raad dd. 8 februari 1980 (AB 159).

Nu er gezien van de taken van de MFO en de omstandigheden waaronder deze vervuld moeten worden, sprake is van buitengewone omstandigheden in de zin waarin dat woord in artikel 33 van de Dienstplichtwet voorkomt, is er reden om uitzending van dienstplichtigen die daarvoor niet hun toestemming hebben gegeven, te baseren op artikel 33, eerste lid, onder c. Hiertoe dient het Koninklijk besluit van 27 februari 1982, Stb. 106. Het besluit zal op een nader te bepalen tijdstip in werking treden. Hiermee wordt benadrukt dat van de machtiging slechts gebruik gemaakt zal worden vanaf het moment dat dienstplichtigen voor uitzending aangewezen moeten worden, zonder dat zij daarvoor hun toestemming hebben gegeven.

Internationaal-juridische aspecten

In het oorspronkelijk vredesakkoord tussen Egypte en Israël was bij ontruiming en teruggave van de Sinai door Israël een United Nations Force voorzien die naleving van de akkoorden zou controleren.

Op 18 mei 1981 liet de voorzitter van de Veiligheidsraad echter weten dat het niet mogelijk was dat de Veiligheidsraad over de oprichting van een dergelijke Verenigde Naties-vredesmacht overeenstemming zou bereiken. Daarom zijn Israël en Egypte op 3 augustus 1982 nader overeengekomen in plaats van een VN-vredesmacht een multinationale Vredes- en Waarnemersmacht in het leven te roepen.

De afspraken tussen beide landen zijn vastgelegd in het reeds eerder genoemde Protocol, dat door de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken als getuige is mee-ondertekend.

Blijkens het Protocol verricht de MFO taken die oorspronkelijk voor de VN-vredesmacht waren voorzien. Beide partijen dienen in te stemmen met de keuze van de landen die troepen aan de MFO zullen leveren. Beide partijen wijzen gezamenlijk een Directeur-Generaal van de MFO aan, die op zijn beurt de Commandant van de MFO benoemt.

Een bij het Protocol gevoegde Annex regelt hoe de MFO wordt gestructureerd. Deze structuur wordt nader uitgewerkt in de bijbehorende Appendix. De daarin vervatte regelingen sluiten in zeer belangrijke mate aan bij de regelingen die in de loop der jaren zijn ontwikkeld in het kader van de vredesoperaties van de VN. De Annex bepaalt voorts dat partijen aan de MFO privileges en immuniteiten zullen verlenen die zijn neergelegd in de bij de Annex behorende Appendix.

Ingevolge artikel 3 van de Annex is de Directeur-Generaal van de MFO bevoegd, met instemming van partijen, landen aan te zoeken om contingents te leveren voor de MFO. Behalve met Nederland heeft de Directeur-Generaal met Australië, Colombia, Fiji, Frankrijk, Italië, Nieuw-Zeeland, Uruguay, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk overeenkomsten afgesloten over hun deelname aan de MFO. De overeenkomsten zijn gesloten in de vorm van een briefwisseling.

Alvorens in te gaan op enige onderdelen van de briefwisseling houdende de Overeenkomst met betrekking tot de Nederlandse bijdrage aan de MFO, willen wij het volgende opmerken over de volkenrechtelijke status van de MFO en zijn Directeur-Generaal. Het lijkt geen twijfel dat de MFO is opgericht naar volkenrechtelijke regels, immers bij verdrag tussen Egypte en Israël (genoemd Protocol van 3 augustus 1981). Dat de partijen bij dat verdrag beoogden een internationale organisatie in het leven te roepen die, met name ook ten opzichte van de oprichtende partijen zelf, voldoende zelfstandigheid bezit, vindt onder meer bevestiging in de terminologie van paragraaf 1 (Appendix): «The ..... MFO is that organisation established by the Protocol». Ook hebben de partijen in paragraaf 23 (Appendix) met zoveel woorden aan de MFO als organisatie de rechtspositie, voorrechten en immuniteiten toegekend¹ voorzien in artikel 2 van het Verdrag van 1946 nopens de voorrechten en immuniteiten van de Verenigde Naties (Trb. 1969, 206). In dit verband is ook relevant Paragraaf 29 (Appendix), krachtens hetwelk de MFO de verbindingsfaciliteiten geniet voorzien in artikel III van het Verdrag van 1946. Paragraaf 40 (Appendix) onderstreept de zelfstandigheid van de MFO vis-à-vis Israël en Egypte door voor geschillen tussen de MFO en deze beide landen te voorzien in een internationaal-rechtelijke procedure, te weten arbitrage.

Uit het bovenstaande vloeit voort dat de briefwisseling een Overeenkomst is tussen Nederland en een internationale organisatie, namelijk de MFO. Overeenkomsten met internationale organisaties zijn volkenrechtelijk geheel aanvaard en voorbeelden zijn er legio. (Vgl. de associatie-akkoorden tussen de EEG en derde landen)

Weliswaar betreffen de meeste van deze overeenkomsten akkoorden tussen de organisatie en haar lid-staat, maar voor het uitgangspunt, te weten de rechtspersoonlijkheid van de betrokken internationale organisatie, maakt dat geen verschil. Een voor Nederland relevant voorbeeld van een akkoord tussen een internationale organisatie en een niet-lid-staat is de zetelovereenkomst met de International Tea Promotion Association (Trb. 1980, nr. 49).

Aan het voorgaande kan nog worden toegevoegd, dat in een briefwisseling tussen de Directeur-Generaal van de MFO en de regeringen van Egypte en Israël dd. 15 en 29 maart 1982 nog eens uitdrukkelijk is bevestigd, dat de Directeur-Generaal op grond van de bepalingen van het Protocol van 1981, bevoegd is tot het aangaan van de overeenkomsten met de troepen-«unleverende landen. Volledigheidshalve is een afschrift van deze briefwisseling ter griffie van beide Kamers der Staten-Generaal gedeponereerd, ter kennisneming door de leden.

¹ Londen, 13-2-1946 Stb. 1948, I 224 UN Treaty Series I p. 15.

De inhoud van de Overeenkomst

De Overeenkomst bestaat uit een briefwisseling waarin de aard en de duur van de bijdrage worden vastgelegd en waarin wordt gewezen op enkele belangrijke elementen van het Protocol. Voorts wordt bepaald dat het Nederlandse detachement binnen de overeengekomen tijdsduur kan worden teruggetrokken na voorafgaande kennisgeving aan de Directeur-Generaal van de MFO.

Deze formule bevestigt dat het de deelnemende landen vrijstaat, ook binnen de overeengekomen periode, hun detachement terug te trekken. Criteria daarvoor zijn immers niet gegeven. Welke termijn in acht genomen zal moeten worden bij de bedoelde voorafgaande kennisgeving aan de Directeur-Generaal zal afhangen van de omstandigheden.

Een belangrijk element van het Protocol, waarop in de briefwisseling wordt ingegaan, is de uitoefening van rechtsmacht voor strafbare feiten gepleegd door leden van de MFO, alsmede de uitoefening van disciplinaire bevoegdheden uitsluitend door het troepenleverende land.

Op grond van deze bepaling hebben Israël en Egypte voor derden (i.c. de troepenleverende Staat) rechten in het leven geroepen welke deze zo nodig rechtstreeks kunnen inroepen. In dit verband zij verwezen naar artikel 36 van het Verdrag inzake verdragenrecht (Wenen, 1969, Trb. 1972, 51) dat onder meer bepaalt: «Voor een derde Staat ontstaat ten gevolge van een bepaling van een verdrag een recht, indien de partijen bij het verdrag door deze bepaling dit recht willen verlenen aan een derde Staat of aan een groep Staten waartoe hij behoort, of aan alle Staten, en indien de derde Staat daarmee instemt. De instemming wordt geacht te zijn gegeven zolang er geen aanwijzing van het tegendeel bestaat, tenzij het verdrag anders bepaalt.»

Twee annexen zijn aan de brieven gehecht. De eerste omschrijft het door Nederland te leveren detachement en zijn taken, en bepaalt dat wijziging van die taken slechts met instemming van Nederland kan plaatsvinden. De tweede annex bevat een regeling, in de vorm van toerekening hetzij aan de MFO, hetzij aan Nederland, van de totale kosten die voor het detachement gemaakt moeten worden. De MFO zal voorzien in de transportkosten van het personeel behorende tot het Nederlandse detachement naar de Sinai en terug, alsmede in de verblijfskosten, en zal de zorg voor de verschaffing en het onderhoud van materieel op zich nemen. Voorts zal de MFO de kosten dragen van de bijzondere toelage.

Daarnaast is er een afzonderlijke briefwisseling, waarin een aantal «understandings» wordt neergelegd. Deze briefwisseling, waarvoor hierbij eveneens de goedkeuring wordt gevraagd, is ook bindend en legt vast hoe een aantal bepalingen van de Appendix bij het Protocol wordt geïnterpreteerd. Van de «understandings» zijn met name de volgende van belang.

Benadrukt wordt dat het Nederlandse contingent onder operationeel bevel van de Force Commander zal staan.

De Directeur-Generaal zal wat betreft de vraag (in het kader van civiele gedingen) of er sprake is van «official duties» – en dus van immuniteit van lokale rechtsmacht – de commandant van het betrokken nationale contingent raadplegen. Ten aanzien van het voeren van de vlag wordt opgemerkt dat de regelingen en de praktijk van de VN op dit punt gevolgd zullen worden.

Op grond van het Protocol is de Directeur-Generaal bevoegd om nadere regelingen vast te stellen in overleg met de autoriteiten van de staat van verblijf. In de briefwisseling wordt bedongen dat deze regelingen, voor zover ze nauw betrekking hebben op het Nederlandse contingent, niet tot stand zullen komen dan na overleg met de Nederlandse Regering.

De Directeur-Generaal zal voorts een overleggaan in het leven roepen, door middel waarvan kwesties van gemeenschappelijk belang tussen de MFO en de troepenleverende landen kunnen worden besproken. Dit

overlegorgaan tussen de troepenleverende landen en de MFO zal zich overigens in de praktijk moeten ontwikkelen. Voorts wordt een regeling getroffen voor geschillen tussen de MFO en troepenleverende landen.

De hierboven weergegeven elementen geven aan dat de troepenleverende landen direct en indirect een niet onbelangrijke mate van zeggenschap zullen hebben ten aanzien van het functioneren van de MFO.

Hun deelname is gebaseerd op de thans in het Protocol neergelegde regeling. Wijziging daarvan, bij voorbeeld ten aanzien van de taakomschrijving van de MFO, door partijen zou een nieuwe situatie doen ontstaan, waarin zij zich niet langer tot deelname aan de MFO gehouden behoeven te achten. Voorts is de specifieke functie van de diverse nationale contingenten vastgelegd. Wijziging daarvan kan niet zonder de instemming van het betrokken land.

Nadere regelingen, waarvan sprake is in paragraaf 43 van de Appendix, zullen, voor zover ze wezenlijk van invloed zijn op enig detachement, slechts tot stand worden gebracht in overleg met de betrokken staat.

Troepenleverende landen zullen voorts hun stem kunnen laten horen in een overlegorgaan.

Dit alles resulteert naar onze mening in een ook voor Nederland toereikende mate van zeggenschap.

Met het bereiken van overeenstemming over de juridische en praktische arrangementen voor onze deelname werd aan de derde op 22 oktober 1981 gestelde voorwaarde voldaan.

Op 24 februari 1982 heeft de Tweede Kamer over de deelname aan de MFO gedebatteerd. Tijdens dit debat is gebleken dat met deelname aan de MFO overeenkomstig de voorstellen van de Regering kon worden ingestemd. En thans is met de formele goedkeuring door de Staten-Generaal de vervulling van de vierde voorwaarde aan de orde.

Aangezien het vertrek van een deel van het Nederlandse detachement in verband met de noodzaak van opleiding ter plaatse reeds begin maart diende plaats te vinden en het noodzakelijk was de Overeenkomst voor die tijd in werking te laten treden, is de Overeenkomst op 4 maart 1982 gesloten en op die zelfde dag in werking getreden.

De goedkeuring wordt derhalve gevraagd op de voet van artikel 62, tweede lid, van de Grondwet. Het was niet nodig om bij het sluiten van de Overeenkomst het voorbehoud te maken, bedoeld in artikel 62, laatste lid, van de Grondwet, zijnde het voorbehoud van beëindiging van de Overeenkomst bij onthouding van de goedkeuring, omdat terugtrekking van het detachement – en daarmee beëindiging van de deelname – na voorafgaande mededeling ter zake aan de Directeur-Generaal van de MFO, te allen tijde mogelijk is.

Voor wat het Koninkrijk betreft geldt de Overeenkomst alleen voor Nederland.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

De Minister van Defensie,
J. de Ruiter